

Universiteit Antwerpen
| Faculteit Sociale Wetenschappen

Sociologisch perspectief abortus voorbij wettelijke termijn

Prof. Dr. Sarah Van de Velde
Center for Population, Family, and Health

Sociologisch perspectief

- **Focus op ongelijke verdeling van**
  - Gezondheid en ziekte
  - Toegang tot gezondheidszorg
  - Stigma en medicalisering van gezondheidsgedrag
- **Sterke sociale gradiënt in gezondheid en zorggebruik**
  - Sociale positie = fundamentele oorzaak van gezondheid en ziekte

Abortus als vorm van gezondheidszorg

- **Abortus is distinct van andere vormen van zorgzoekend gedrag:**
  - De wettelijke context en de kennis over deze wettelijke rechten beïnvloeden individuele zorgpaden
  - Abortusverzorging is erg tijdsgevoelig, en het type van abortusverzorging is afhankelijk van de zwangerschapsduur
  - Abortus is episodisch, niet chronisch
  - Abortus is gestigmatiseerd
  - Alleen vrouwen* ontvangen abortusverzorging

Aanvraag abortus voorbij wettelijke termijn: Wie?

- **Patiënten data LUNA Centra 2013-2016**
- **32.832 abortusaanvragen**
  - 28.741 unieke cases
  - 20% vroeg meermaals abortus aan tijdens observatie-periode
- **Logistische regressie**

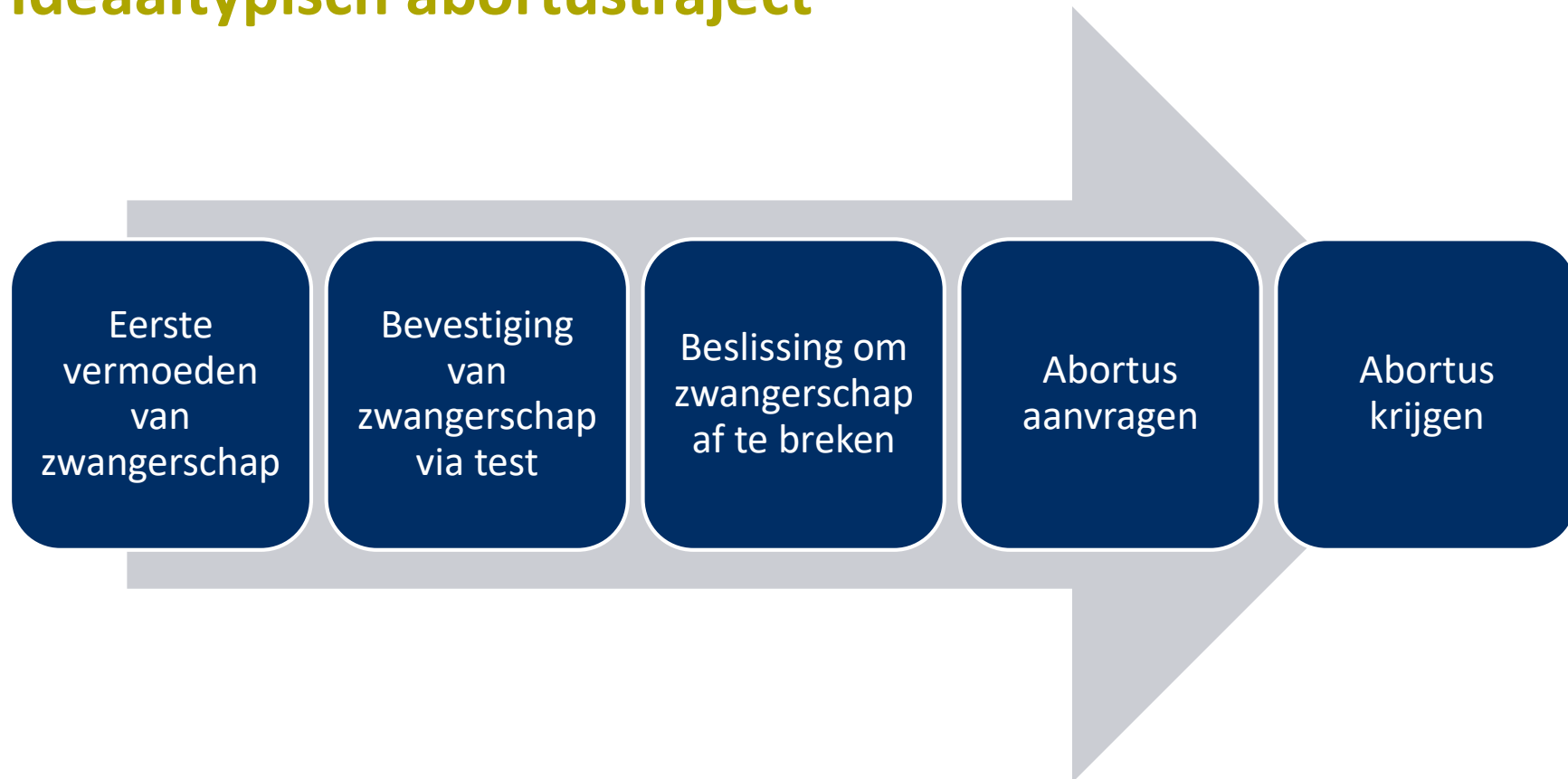
Aanvraag abortus voorbij wettelijke termijn: Wie?

Zwangerschapsduur	Jaarlijkse N	%
≤13w, 1 dag	6.941	96,6%
13w, 2-6 dagen	72	1,0%
≥14 weken	172	2,4%
Totaal	7.185	100,0%

Aanvraag abortus voorbij wettelijke termijn: Wie?

Age			
<18	1.72 (1.22–2.41)**		
18–19	1.72 (1.31–2.26)***		
20–24 (ref)	1.00		
25–29	0.87 (0.70–1.07)		
30–34	0.82 (0.65–1.03)		
≥35	0.83 (0.65–1.05)		
Educational level			
Primary or less	1.95 (1.26–3.02)**		
Lower secondary	2.07 (1.54–2.79)***		
Upper secondary	1.84 (1.47–2.31)***		
Higher education (ref)	1.00		
Special-needs education	3.12 (1.63–5.97)***		
Employment status			
Employed (ref)	1.00		
Unemployed	1.31 (1.06–1.62)*		
Student	1.07 (0.81–1.41)		
Nationality			
Belgian (ref)	1.00		
Non-Belgian	0.80 (0.68–0.95)**		
Partnership status			
Not married/not cohabiting (ref)	1.00		
Married/cohabiting	0.87 (0.74–1.02)		
Accompanied by someone to center			
No (ref)	1.00		
Yes	0.79 (0.69–0.90)***		
Parity			
0 (ref)	1.00		
≥1	0.93 (0.77–1.11)		
Ever had an abortion			
No (ref)	1.00		
Yes	0.83 (0.71–0.97)*		
Ever used contraceptives			
No (ref)	1.00		
Irregularly	0.57 (0.49–0.67)***		
Regularly	0.73 (0.60–0.87)***		
Year of intake			
2013 (ref)	1.00		
2014	1.19 (0.99–1.44)		
2015	1.08 (0.89–1.31)		
2016	1.21 (1.00–1.46)*		

Ideaaltypisch abortustraject

Ideaaltypisch abortustraject

Eerste vermoeden van zwangerschap

- **Niet bewust van zwangerschap**
  - 50% onregelmatige menstruatie
  - 40% omdat menstruatie niet stopte
  - 29% omdat ze anticonceptie gebruikten
- **Sociale gradiënt**
  - Beperkte health literacy
  - Ontkenning zwangerschap <= stressvolle thuissituatie

Ideaaltypisch abortustraject

Bevestiging zwangerschap

- **Cijfers**
  - 60% zegt in deze fase een vertraging opgelopen te hebben
  - Mediane duur ts eerste vermoeden en test = 2 weken
  - Duur korter bij zelftest dan klinische test
- **Waarom?**
  - “Zolang ik niet test, is het geen realiteit”
    - Cognitieve dissonantie (negatie van symptomen)
    - Niet zeker wat ze zouden doen als ze zwanger zijn
    - Schrik reactie partner of ouders
- **Sociale gradiënt**
  - Beperkte kennis over mogelijkheden test
  - Kosten
  - Afstand thuis-arts
  - Schaamte

Ideaaltypisch abortustraject

Beslissing om zwangerschap af te breken

■ Cijfers

- Gemiddeld 1 week tussen kennis zwangerschap en beslissing tot abortus
- Langere duur indien
  - Negatieve reactie van partner
  - Slechtere relatiekwaliteit

■ Sociale gradiënt

- Impact sociaal netwerk
- Gevolgen van disclosure
- Stigma

Ideaaltypisch abortustraject

Abortus aanvragen

- **Cijfers**

- Duur sterk afhankelijk van organisatie abortusverzorging
- UK: gemiddeld één week, VS en lage inkomenslanden langere periodes

- **Sociale gradiënt**

- Kennis over waar en hoe aan te vragen?
- Verplaatsing noodzakelijk? Afstand tot kliniek
- Kosten van abortus en verzekering

Ideaaltypisch abortustraject

**Abortus
krijgen**

- **Cijfers**
  - Wachtperiode sterk vertragende factor
  - Twijfel bij patiënt
  - Organisationele factoren (bv. Openingsuren kliniek)
- **Sociale gradiënt**
  - Afstand tot centrum (bv. Verplaatsing naar Ned)
  - Mogelijkheid om kosten te dekken

Conclusie

- **Risico op aanmelding voorbij wettelijke termijn hoger bij vrouwen in kwetsbare sociale positie**
- **Vertragende factoren in elke fase van het abortustraject**
  - Meer uitgesproken bij vrouwen in kwetsbare sociale positie
- **Onderzoek naar vertragende factoren in Belgische context nog niet beschikbaar**

Sarah.vandeveld@uantwerpen.be